

Handlingsplan för Örebro som Europas teckenspråkshuvudstad 2013-2014

P R O G R A M
P O L I C Y
R I K T L I N J E
H A N D L I N G S P L A N

Innehållsförteckning

Beslutat av.....	2
Inledning	3
Bakgrund.....	3
Hittills genomfört.....	3
Syfte.....	5
Mål.....	5
Avgränsning.....	5
Definitioner.....	5
Planen.....	5
Uppföljning.....	6
Lagstiftning och vägledande dokument.....	6
Schematisk framställning.....	7
Målområde 1 - Samrådsförfarande.....	8
Målområde 2 - Servicecenter	9
Målområde 3 - Säkerställd dialog.....	10
Målområde 4 - Kultur	11
Målområde 5 - Utvecklingsarbete European Sign Language Center.....	12
Målområde 6 - Fortbildningsinsatser inom organisationen.....	13

Beslutat av Kommunstyrelsen 2013-06-18

- PROGRAM/PLANER uttrycker värdegrund och önskvärd utveckling av verksamheten inom Örebro kommun.
- POLICY uttrycker ett värdegrundsbaserat förhållningssätt för arbetet i Örebro kommun.
- RIKTLINJE säkerställer ett riktigt agerande och en god kvalitet vid handläggning och utförande i Örebro kommun.
- HANDLINGSPLAN anger strategier och konkreta åtgärder för att nå den politiska viljeinriktningen och fastställda mål på olika nivåer i organisationen.

Inledning

Bakgrund

Den 11 mars 2010 deklarerade kommunfullmäktiges ordförande, Lars O Molin, Örebro som Europas teckenspråkshuvudstad. Det skedde vid en konferens – *Har du något att säga? Se då till att folk kan lyssna!* – i samband med jubileumsfirandet av att det då var 200 år sedan riksdagen i Örebro valde Jean Baptiste Bernadotte som Sveriges tronföljare.

Som stöd för deklARATIONEN låg en avsiktsförklaring, undertecknad av Örebro läns landsting, Örebro universitet, Regionförbundet Örebro och Specialpedagogiska skolmyndigheten. Syftet med avsiktsförklaringen var att ge det kommande arbetet kring teckenspråkiga medborgare fäste hos fler offentliga aktörer. I avsiktsförklaringen lyfter intressenterna fram sex punkter som utgör en gemensam viljeinriktning.

Under de tre år som förflutit sedan deklARATIONEN antogs, har det vuxit fram ett behov av att konkretisera innebörden av avsiktsförklaringens viljeinriktning. Pådrivande för att så ska ske har varit brukarna av svenskt teckenspråk och deras intresseorganisationer, lokala såväl som nationella. Även olika föreningar, andra intressenter kring döva och teckenspråkiga personer, enskilda individer och, i viss utsträckning, representanter för undertecknarna av avsiktsförklaringen har varit pådrivande. Behovet av en handlingsplan, för att utveckla Örebro till den ort som erbjuder teckenspråkiga personer jämlika levnadsvillkor och utvecklingsmöjligheter, har resulterat i detta dokument. Handlingsplanen ligger även i linje med Örebro kommuns önskan om att vara en attraktiv stad att besöka, studera, arbeta och bo i.

Hittills genomfört

Sedan Örebro kommun utropade sig till Europas teckenspråkshuvudstad har följande genomförts:

- * Ett projekt som arbetar med att utveckla en mobil turistguidningsapplikation har startats upp, med syfte att ge teckenspråksanvändare och besökare en ökad tillgänglighet till city och bröllopsstigen i Adolfsberg.
- * En teckenspråkig kulturskola har inrättats.
- * Örebro kommun uppmärksammar och firar teckenspråkets dag den 14 maj varje år, tillsammans med lokala arrangörer och föreningar.
- * År 2010 bekostade Örebro kommun, tillsammans med andra aktörer, den teckenspråk- och artisttolkning som genomfördes i samband med Melodifestivalens andra chans som då hölls i Conventum Arena.
- * Den 5 maj 2012 hade FAME-visukalen världspremiär på Örebro teatern. Under de fyra veckor som föreställningen spelades arrangerades även olika typer av aktiviteter runt om i centrala Örebro.

- * Julkonserten O helga natt, som varje år anordnas på Stortorget i Örebro och som sedan sänds i TV4 på julafton, teckenspråk- och artisttolkas. Finansieringen står Örebro kommun för.
- * Den regionala kulturplanen för 2012-2015, *Det här vill vi göra tillsammans!*, anger i ett eget stycke (5.8) de utvecklingsområden kring teckenspråk som det finns en avsikt att arbeta vidare med.
- * Den 21 september 2011 hölls ett teckenspråkssymposium i Stockholm, vars syfte var att diskutera Sveriges roll som förvaltare av de nationella teckenspråken i Europa, samt vikten av ett teckenspråksinstitut. Örebro kommun inviterades till att delta som arrangörspartners, med bakgrund av utropandet som Europas teckenspråkshuvudstad, och deltog.
- * Europeiskt teckenspråkscentrum representerade Örebro kommun vid PACE-konferensen som arrangerades i Strasbourg 11-13 april 2011. Syftet med deltagandet var att belysa mänskliga rättigheter ur ett teckenspråksperspektiv, samt arbeta långsiktigt för att etablera ett teckenspråksinstitut i Örebro.
- * I samråd med bland annat Dövas Förening i Örebro introducerades en samrådsgrupp 2011, där de teckenspråkiga intresseorganisationerna i Örebro deltar.

Syfte

Handlingsplanen syftar till att forma ett Örebro där service och tjänster erbjuds på sådana villkor att de teckenspråkiga upplever att de har likvärdiga levnadsvillkor som övriga medborgare. I formellt samråd med teckenspråkiga medborgare skall handlingsplanen, när den granskas, upplevas realiserbar och verkningsfull. Handlingsplanen anger Örebro kommuns ambitionsnivå under kvarvarande tid av innevarande mandatperiod, till och med utgången av år 2014. De aktiviteter som handlingsplanen består av ska följas upp och utvärderas.

Mål

Örebro uppfattas av allmänheten, och framför allt av de teckenspråkiga medborgarna, som den stad där levnadsvillkoren för teckenspråkiga är bra anpassade till deras förutsättningar.

Avgränsning

Handlingsplanen är begränsad till de åtaganden som följer direkt eller indirekt av den av undertecknarna gemensamt antagna avsiktsförklaringen.

Definition

Definitionen är endast giltig för denna text.

Teckenspråkiga medborgare - Personer som har svenskt teckenspråk som modersmål eller väljer att använda sig av svenskt teckenspråk.

Planen

Undertecknarna av avsiktsförklaringen har påbörjat ett gemensamt utvecklingsarbete baserat på de sex identifierade åtagandena som avsiktsförklaringen innehåller. Dessa är:

- * Vi följer språklagen från 1 juli 2009 och verkar för utveckling och användning av svenskt teckenspråk.*
- * Vi synliggör det svenska teckenspråket i samhället.*
- * Vi uppmuntrar personer som är intresserade av svenskt teckenspråk eller behöver sådana kunskaper i sitt yrke att studera det.*
- * Vi uppmärksammar behovet av svenskt teckenspråk i våra organisationer.*
- * Vi deltar i det regionala, nationella och internationella arbetet för att underlätta vardagen för teckenspråkiga medborgare.*
- * Vi verkar för kompetensutveckling av vår personal för att öka kunskapen om teckenspråkiga medborgare.*

Tillsammans har undertecknarna dessutom identifierat behov av handlingsplaner för var och en av de undertecknande organisationerna. Detta dokument är en sådan handlingsplan avsedd för Örebro kommun. Den ansluter till det gemensamma utvecklingsarbetet och stödjer åtagandena.

Målområdena i handlingsplanen är valda utifrån att utgöra exempel på uppfyllelse av de olika åtagandena. Dialog med olika intressenter kring Örebro som europeisk teckenspråkshuvudstad har förts under de tre år som förflutit sedan undertecknandet.

Uppföljning

Handlingsplanen följs upp årligen och redovisas i en årsredovisning. Se därutöver under varje punkt i aktivitetsplanen.

Efter utgången av 2014 ska en utvärdering genomföras, som därefter ska ligga till grund för en revidering av handlingsplanen. Den reviderade versionen ska visa på hur arbetet framåt ska fortskrida.

Lagstiftning och vägledande dokument

Språklagen 2009

Avsiktsförklaringen

KS beslut 1365/2009 § 135

ÖSB 2013, *Det kommunövergripande arbetet*, s. 26-27

Schematisk framställning

Schematisk framställning som visar på koppling mellan **åtagande och målområde**.

Åtagande

Vi följer språklagen från 1 juli 2009 och verkar för utveckling och användning av svenskt teckenspråk.

Vi synliggör det svenska teckenspråket i samhället.

Vi uppmuntrar personer som är intresserade av svenskt teckenspråk eller behöver sådana kunskaper i sitt yrke att studera det.

Vi uppmärksammar behovet av svenskt teckenspråk i våra organisationer.

Vi deltar i det regionala, nationella och internationella arbetet för att underlätta vardagen för teckenspråkiga medborgare.

Vi verkar för kompetensutveckling av vår personal för att öka kunskapen om teckenspråkiga medborgare.

Målområde

1. Samrådsförfarande

2. Servicecenter

3. Säkerställd dialog

Nätverksarbete gemensamt med WeSign och Sveriges dövas riksförbund (SDR).

4. Kultur

Verka för att en större internationell konferens förläggs till Örebro.

6. Fortbildningsinsatser inom organisationen

6. Fortbildningsinsatser inom organisationen

5. Utvecklingsarbete

Nätverksarbete gemensamt med WeSign och Sveriges dövas riksförbund (SDR).

6. Fortbildningsinsatser inom organisationen

Målområde 1 - Samrådsförfarande

Uppfyllelse av åtagandet *Vi följer språklagen från 1 juli 2009 och verkar för utveckling och användning av svenskt teckenspråk.*

I språklagen från 2009 likställs svenskt teckenspråk med övriga nationella minoritetsspråk. Örebro kommun bedriver därför samråd med representanter för personer med svenskt teckenspråk som modersmål. Att utveckla samrådsförfarandet i samverkan med övriga myndigheter i Örebro skulle förbättra dialogen med gruppen svenskt teckenspråkiga. Det utökar även deras möjligheter till påverkan genom att de olika myndigheterna uppmärksammas på varandras insatser och möjliggör samordnat arbete.

Ett ytterligare steg att utöka de teckenspråkigas möjlighet till påverkan och inkludering är genom teckentolkade sammanträden i kommunfullmäktige. Det är viktigt att de teckenspråkiga kan tillgodogöra sig samhällsinformation och beslut som påverkar dem i deras vardag.

Aktiviteter 2013-2014

Aktivitet	Tidpunkt	Ansvarig	Uppföljning
Inleda samrådsförfarande tillsammans med övriga myndigheter som undertecknat avsiktsförklaringen	År 2013	Kommunstyrelsen	Rapport åter till gemensamma arbetsgruppen för de organisationer som undertecknat avsiktsförklaringen
Utröna villkoren för samrådsförfarande tillsammans med övriga statliga och regionala myndigheter som är verksamma i Örebro	År 2013	Kommunstyrelsen	Årsredovisning 2013
Kommunfullmäktiges sammanträden ska tillgängliggöras genom teckentolkning	År 2013	Kommunstyrelsen	Årsredovisning 2013

Målområde 2 - Servicecenter

Uppfyllelse av åtagandet *Vi följer språklagen från 1 juli 2009 och verkar för utveckling och användning av svenskt teckenspråk.*

Den 18 oktober 2011 beslutade Kommunstyrelsen att Örebro kommun ska utveckla sin kundtjänst till att bli ett kommungemensamt Servicecenter som även kan ta emot besök. Servicecentret ska bli en gemensam ingång till Örebro kommun för alla medborgare och företagare. Att utveckla servicecentret, så att det blir användbart och inkluderande även för medborgare som har svenskt teckenspråk som modersmål, är ett naturligt steg i processen.

Aktiviteter 2013-2014

Aktivitet	Tidpunkt	Ansvarig	Uppföljning
Beakta teckenspråkiga medborgares behov vid inrättande av Servicecenter	Hösten 2013	Kommunstyrelsen	Redovisning av utvärderingsrapport till kommunledningen i samband med årsredovisning

Målområde 3 - Säkerställd dialog

Uppfyllelse av åtagandet *Vi följer språklagen från 1 juli 2009 och verkar för utveckling och användning av svenskt teckenspråk.*

Örebro har utropat sig till Europas teckenspråkiga huvudstad. Det är en handling som förpliktigar och arbetet ska ske i nära samverkan med föreningslivet, landstinget och företag.

Resurserna som står de teckenspråkiga medborgarna till hands är små och fördelade på olika organisationer. Dessa organisationer får stöd från samhället, men insatserna upplevs som splittrade. För att få till stånd en hållbar dialog med de svenska teckenspråkiga behöver samhället särskilt stödja de verksamheter som finns till deras förfogande.

Aktiviteter 2013-2014

Aktivitet	Tidpunkt	Ansvarig	Uppföljning
Stödja Dövas Förening i Örebro med medel för att möjliggöra ökat intressepolitiskt engagemang och innefattande dialog med Örebro kommun, samt samråd och samverkan med lokala myndigheter	2013 och därefter ytterligare ett år	Kommunstyrelsen	Årsredovisning

Målområde 4 - Kultur

Uppfyllelse av åtagandet *Vi synliggör det svenska teckenspråket i samhället.*

Örebro har redan idag genomfört insatser för att förbättra de svenska teckenspråkigas möjligheter till ett kulturellt utbud (se *Hittills genomfört* ovan). Resultaten av insatserna visar att satsningar på kultur ökar möjligheterna för teckenspråkiga personer att ta del av samhällets skilda utbud, samt att vara delaktiga utifrån deras egna förutsättningar. Det är viktigt att detta arbete tilldelas utrymme att fortsätta verka och ges fortsatt kommunalt stöd, samt att andra aktörer tar initiativ till och har en aktiv roll i arbetet.

Med ett större internationellt teckenspråkigt evenemang förlagt till Örebro kan systematiskt utvecklingsarbete inom flera kommunala sektorer påbörjas och påskyndas. Arbetet bör utgå från de teckenspråkiga medborgarnas behov och ske i samverkan med lokala intresseorganisationer.

Aktiviteter 2013-2014

Aktivitet	Tidpunkt	Ansvarig	Uppföljning
Skilda kulturevenemang i samverkan med andra lokala och nationella aktörer	Kontinuerligt	Kultur- och medborgarnämnden	Årsredovisning
Projekt i samverkan med bland annat Länsteatern och Örebro läns landsting	2013 - 2015	Kultur- och medborgarnämnden	Årsredovisning
I samarbete med SDR undersöka möjligheterna att förlägga ett större internationellt evenemang till Örebro senast år 2020	2013 -	Kommunstyrelsen	Särskild projektredovisning Enligt projektplan

Målområde 5 - Utvecklingsarbete

Uppfyllelse av åtagandet *Vi deltar i det regionala, nationella och internationella arbetet för att underlätta vardagen för teckenspråkiga medborgare.*

European Sign Language Center (ESC) är en ideell förening med säte i Örebro. Föreningen grundades 2009 och har utvecklats från det EU-stödda utvecklingsprojektet Spread the Sign, som har sin upprinnelse i RGD/RGH på dåvarande yrkesprogrammen på Tullängsskolan. Örebro kommun har vid två tillfällen stöttat initiativ som ESC tagit för att ytterligare befästa Örebro som centrum för teckenspråkiga.

Den kvarleva som idag finns i Örebro av Spread the Sign är en server som betjänar den operativa delen av ESC's arbete med att upprätthålla det stora internationella teckenbiblioteket. Då biblioteket är under fortsatt utveckling är det viktigt att Örebro kommun stödjer ESC i arbetet. Ett samarbete kan utvecklas genom att kommunen påtar sig ansvaret för den tekniska supporten.

Kommunen ska arbeta med att synliggöra aktörer som verkar för de teckenspråkiga medborgarnas intressen och programområdet ska varje år avsätta utvecklingsmedel som föreningar har möjlighet att söka.

Aktiviteter 2013-2014

Aktivitet	Tidpunkt	Ansvarig	Uppföljning
Säkerställa tillgången till det internationella teckenspråkslexikonet för lokala och internationella brukare av Spread the Sign. Kan ske via serverplacering på kommersiellt serverhotell	År 2013	Respektive programnämnd	Rapport till kommunledningen
Programområdena ska varje år avsätta utvecklingsmedel som föreningar har möjlighet att söka	2013 -	Respektive programnämnd	Årsredovisning

Målområde 6 - Fortbildningsinsatser inom organisationen

Uppfyllelse av åtagandet *Vi verkar för kompetensutveckling av vår personal för att öka kunskapen om teckenspråkiga medborgare och Vi uppmuntrar personer som är intresserade av svenskt teckenspråk eller behöver sådana kunskaper i sitt yrke att studera det samt Vi uppmärksammar behovet av svenskt teckenspråk i våra organisationer.*

I sammankomster mellan Örebro kommun och företrädare för de teckenspråkiga medborgarna har synpunkter framkommit om att kunskapen inom den kommunala organisationen brister kring svenskt teckenspråk och teckenspråkiga medborgares levnadsvillkor. Önskemål om förbättringar inom framför allt äldreomsorg, information samt fritid och kultur har framförts.

Kunskapen om de teckenspråkiga medborgarnas levnadsvillkor är i behov av att öka. De personalgrupper som vill lära sig svenskt teckenspråk ska stödjas och det är även viktigt att fortbilda särskilda grupper av personal som har arbetsuppgifter riktade mot medborgare med svenskt teckenspråk som modersmål.

Aktiviteter 2013-2014

Aktivitet	Tidpunkt	Ansvarig	Uppföljning
Utbildning riktad till centrala politiker på KS- och programnivå	År 2013	Kommunstyrelsen	Årsberättelse
Programområdena får i uppdrag att tillsammans med personalavdelningen erbjuda riktad utbildning till särskilda personalgrupper	Under 2014, därefter kontinuerligt efter behovsbedömning	Respektive programnämnd	Respektive programnämnd